

PUKINKONTTIIN KUULUU KOVA PAKETTI...

(Julkaistu aikaisemmin Helsingin Reservin Sanomissa)

Jouluuun kuuluu kirjojen antaminen ja lahjaksi saaminen. Tämän vuoden kirjasato on ollut varsin runsas ja varmasti tarjonnut jokaiselle sopivaa lukemista. Vielä on kuitenkin aikaa hankkia ne viimeiset lahjat ja samalla ostaa itsellekin lukemista.

Perinteikkäältä Gummeruksen kustantamolta on tullut poikkeuksellisen monta "meidän aihepiiriimme" kuuluvaa teosta. Everstiluutnantti Ari Rautala on Kannaksella ja Itä-Karjalassa matkaoppaana toimiessaan huomannut, että keskeisiä taistelupaikkoja kuvaavalle teokselle olisi tarvetta. Rautalan kirjoittama Sotiemme taistelupaikoilla palveleekin hyvin tätä tarkoitusta. Kirjassa on tiedot 15 maineikkaasta talvi- ja jatkosodan taistelusta, nimittäin Tolvajärvi, Raatteen tie, Lemetit, Taipale, Lähde, Kollaa, Kiestinki, Tuulos, Suursaari, Valkeasaari, Kuuterselkä, Siiranmäki, Äyräpää-Vuosalmi, Tali-Ihantala sekä Nietjärvi. Selkeä teksti täydentyy kartoilla, joihin on pyritty lisäämään myös nykypäivän kiintopisteitä matkailua helpottaakseen.

Ari Rautala on myös kirjoittanut teoksen Itä-Karjalan valtauksesta 1941. Tekijä noudattaa edellisen kirjansa hyväksi havaittua konseptia. Havainnollista luettavaa!

Tarmo Metsälä on 30 vuoden kuluessa käynyt kaikilla Suomen sankarihautusmailla ja samalla laskenut vainajien määrät. Näiden tietojen pohjalta on syntynyt hänen kirjansa Isänmaan puolesta - suomalaisten taistelujen tiet ja tappiot 1939-1945. Tappioluvut on esitetty taulukoissa kunnittain ja suuruusjärjestyksessä, talvisota ja jatkosota erikseen. Lisäksi kirjassa on esitelty tärkeimpien joukkojen, lähinnä divisioonien ja prikaatien, perustamiset ja taistelut sekä komentajat.

Sodanaikaisista kaukopartiomiehistä on kirjoitettu monta kirjaa, jotka perustuvat enemmän tai vähemmän historiallisiin tosiasioihin. Legendaarisen Osasto Martinan arkisto hävitettiin sodan loppuvaiheessa, mutta veteraanit ovat myöhemmin kirjoittaneet muisteluksiaan. Näiden kirjoitusten sekä haastattelujen pohjalta on juuri ilmestynyt kirja Olimme Päämajan kaukopartiomiehiä, jossa nämä tähän asti toiminnastaan vaienneet miehet kertovat partioretkistään.

Aivan erilainen tarina on Punaupseeri Mikko Koproan päiväkirja. Inkeriläinen Kopra toimi neuvostoliiton sotilaslentäjänä ja on päiväkirjaansa mm. kirjannut miten hän ilmasta näki Mainilan laukausten ampumisen. Kuten niin monet muutkin suomensukuiset, Kopra joutui Stalinin terrorin uhrina työleirille Siperiaan. Armas Kumpulainen on alkuperäisten, sittemmin kadonneiden, päiväkirjojen pohjalta kirjoittanut tämän mielenkiintoisen teoksen.

Elokuvateattereissa esitetään virolais-suomalaista elokuvaa Nimet marmoritaulussa. elokuva perustuu vuonna 1936 ilmestyneeseen Albert Kivikasin kirjoittamaan romaaniin, jonka tapahtumat sijoittuvat Viron vapaussotaan. Kirja ilmestyi suomeksi kesällä 1944, mutta vedettiin ulkopoliittisista syistä välittömästi markkinoilta. Se on nyt jälleen saatavana alkuperäisenä käännöksenä.

Ulkopolitiikan juhlahetkiä taas esitellään Juhani Suomen teoksessa Vuoroin vieraisissa. Sanoin ja kuvin esitellään 1920- ja 30-lukujen valtiovierailuja mielenkiintoisella tavalla. Univormu- ja kunniamerkkiloistoa!

Mannerheim-aiheisia kirjoja ilmestyy yhä lisää. Venäläinen Leonid Vlasov, joka on jo tuottanut useita, osin kiisteltyjäkin, teoksia marskistamme, on nyt paneutunut aiheeseen Mannerheimin elämän naiset. Suomalaista lukijaa häiritsee joidenkin itsestäänselvyyksien jahkaaminen ja moni asia jää vain kirjoittajan sanan varaan. Tekstiä olisi ollut aiheellista editoida ja stilisoida paremmin oloihimme sopivaksi.

Marskin ryyppy on ollut ikuinen keskustelun aihe, mutta Mikko Uolan uuden teoksen myötä voidaan ehkä lopettaa väittely siitä, mikä resepti on se oikea. Kirja on mukava lisä marskia ihmisenä kuvaavaan kirjallisuuteen.

Marskin ryyppyjä ja muita juomia nauttiessa pitää tietysti laulaa. Kippis! on näppärä povitaskuun sopiva kirjanen, johon on koottu 60 illanistujaislaulua. Se on tarpeen viimeistään uutena vuotena!

Eurooppalaisuuden olemusta pohditaan tunnetun radio- ja TV-toimittaja Erkki Toivasen kirjassa Iltakävelyllä. Kirja vie lukijan Narvasta Lviviin ja Triestestä Strasbourgiin antaen toivasmaiseen tapaan tietoa Euroopan eri kulttuureista, ihmisistä ja kansallisten identiteettien kehittymisestä.

Lopuksi vielä suositukseni joulun dekkarivalinnaksi. Kohtalokkaat lääkkeet on Donna Leonin kahdeksas kirja venetsialaiskomisario Guido Brunettista. Kiehtova miljö, mainiot henkilökuvaukset unohtamatta Italiassa aina tärkeitä ruokaa tekevät kirjasta varsin nautittavan.

Hyvää Joulua ja Turvallista Uutta Vuotta!
Markus Anaja

Ari Rautala, Sotiemme taistelupaikoilla. Talvi- ja jatkosodan taistelukentät 1939-1944. Toinen painos. Gummerus, Jyväskylä 2002. 168 sivua, kuvitettu.

Ari Rautala, Itä-Karjalan valtaus 1941. Gummerus, Jyväskylä 2002. 200 sivua, kuvitettu.

Tarmo Metsälä, Isänmaan puolesta 1939-1945. Suomalaisten taistelujen tiet ja tappiot. Gummerus, Jyväskylä 2002. 168 sivua, kuvitettu.

Eero Marttinen & Jorma Tikkanen, Olimme Päämajan kaukopartiomiehiä. Osasto Marttinan miehet kertovat. Werner Söderström, Helsinki 2002. 334 sivua, kuvitettu.

Albert Kivikas, Nimet marmoritaulussa. Toinen painos. Werner Söderström, Helsinki 2002. 344 sivua.

Armas Kumpulainen, Punaupseeri Mikko Kopran päiväkirja. Gummerus, Jyväskylä 2002. 286 sivua.

Leonid Vlasov, Mannerheimin elämän naiset. Schildts, Espoo 2002. 260 sivua, kuvitettu.

Mikko Uola, Marskin ryyppy. Marsalkkamme juomakulttuuria Chevalier-kaartista Ylipäällikön ruokapöytään. SKS, Helsinki 2002. 165 sivua, kuvitettu.

Kippis! Lauluja iloiseen seuraan. Otava, Helsinki 2002. 76 sivua.

Juhani Suomi, Vuoroin vieraisissa. Suomen Tasavallan presidentit matkalla ja isäntinä ennen toista maailmansotaa. SKS, Helsinki 2002. 131 sivua, kuvitettu.

Erkki Toivanen, Iltakävelyllä. Otava, Helsinki 2002. 269 sivua, kuvitettu.

Donna Leon, Kohtalokkaat lääkkeet. Otava, Helsinki 2002. 270 sivua.